

USING OF THE SPECIALIZED SIMULATORS IN KAYAK – ROVER'S TRAINING

V.V. GAMALIY, A.V. GIRNOV

Scientific & Research Institute of NUPESU

Abstract: This paper considers the questions of training simulators using in training process in order to increase of their technical skill. It is experimentally proved, that specialized rowing "Paddlelite" ergometer can not be used in training process as means of technical skill perfection of kayak-sprinters because its design feature do not allow to model motor structure of the rowing technique, which is peculiar to competitive activity in natural conditions.

Key words: training process, rowing ergometer, improvement of rowing technique, kinematical structure of rowing motions.

МОДЕЛЬНІ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМАНД ЧЕМПІОНІВ СВІТУ З ФУТБОЛУ 1930 – 2002 РОКІВ

Микола ГАРАС, Йосип ФАЛЕС, Ігор ЧОРНОБАЙ

Львівський державний інститут фізичної культури

Постановка проблеми. Команди-переможці чемпіонатів світу, континентів вважаються кращими моделями техніко-тактичної змагальної діяльності на даному етапі історичного розвитку футболу (Зеленцов А.М., Лобановский В.В., 1998, Лисенчук Г.А., Зеленцов А.М., Лобановский В.В., 1977 та інші). Про це свідчить кількість отриманих ними перемог над командами суперниками в ході відбіркових та фінальних частин змагань.

У процесі багаторічної підготовки футбольних команд тренери повинні мати певні критерії-стандони, моделі змагальної діяльності команд-переможців (Фалес Йосип Чорнобай А.В., 2003, 2001; Зеленцов А.М., Лобановский В.В., 1998, Лисенчук Г.А., Качалин Г.Д., 1986, Лисенчук Г.А., Лоос В.Г., Догадайло В.Г., 1977 та інші).

За аналізу та формування моделей техніко-тактичної змагальної діяльності команд на основі аналізу ігор попередніх чемпіонатів світу, вдавалося чимало вчених та науковців (Зеленцов А.М., Лобановский В.В., 1998, Люкшинов Н.М., Морозов Ю.И., Морозов Ю.И., 1983, Бэгги Э.Г., 1974 та інші). Проте, серед великої кількості літературних джерел, нам не вдалося виявити наукові праці, де б розглядалася техніко-тактична діяльність команд попередніх чемпіонатів світу та чемпіонату світу 2002 року. У цьому полягає актуальність нашої роботи.

Мета досліджень і публікацій. До 1930 року перемагали команди, що грали за систему футболу. Але вже настає епоха гри по системі "п'ять в лінію". Італійська

команда в 1934 році демонструвала футбол, побудований на міцному для того захисті і контратаках (Аркад'єв Б.А., 1990, Соломонко В.В., Лисенчук Г.А., Соломонко О.В. та інші).

На чемпіонатах світу 1938 – 1958 років зростає кількість гравців у захисті, розвиваються моделі гри у захисті та у нападі з меншою кількістю нападаючих (Аркад'єв Б.А., 1990, Соломонко В.В., Лисенчук Г.А., Соломонко О.В. та інші). У 1938 році збірна Італії демонструє класичну систему “дубль-ве” з рівномірним розташуванням гравців по всьому полю, персональною опікою суперників, перемагає (Аркад'єв Б.А., 1990, Соломонко В.В., Лисенчук Г.А., Соломонко О.В. та інші).

У 1950 році збірна Уругваю у фінальному матчі проти Бразилії, відрізняється тим, що бажаючи стримати атаки бразильського нападу, грала у захисті по суті вже чотирма захисниками. Крім трьох захисників, у захисті діяв правий півзахисник Гамбетта, який виконував функції центрального захисника. В центрі поля захисні функції виконували два півзахисники, у нападі грало 3 нападаючих. Чемпіонат світу 1954 р. продемонстрував декілька варіантів гри з чотирма нападаючими, що змусило команди грати з чотирма захисниками, а збірна ФРН у фіналі грала за схемою 1+5+1+4.

Бразильці, які стали чемпіонами світу в 1958 році, вперше ввели у захист чотирьох захисників, в тому числі двох центральних, які зайняли основні позиції перед воротами. В зв'язку з цим, число нападаючих зменшилось до чотирьох. Повільно сформувалась тактична система 1+4+2+4. У 1962 році збірна Бразилії, в якій грало дев'ять чемпіонів світу 1958 року, оперуючи тогочасними можливостями гравців, застосовувала систему 1+4+3+3 і лише деколи використовувала 1+4+2+4 (Аркад'єв Б.А., 1990, Соломонко В.В., Лисенчук Г.А., Соломонко О.В., 1997 та інші).

Гра чемпіонів світу 1966 року відрізнялась від гри чемпіонів попередніх років значно більшим обсягом роботи, яку виконували майже всі футболісти. Саме це дозволило англійцям і захищатись і нападати великими силами (Маслов В.А., 1966, Люкшинов Н.М., 1972, 1981, 1989).

У 1966 році англійці застосовували варіант 1+4+3+3, а інколи навіть 1+4+4+2 або 1+5+3+2. Спеціалісти, аналізуючи виступи команд на Лондонському чемпіонаті світу 1966 р., визначили такі нові тенденції в сучасному футболі:

- універсалізація ігрових дій;
- підсилення ролі середньої лінії і якісне підвищення її змісту;
- інтенсифікація гри (Маслов В.А., 1966, Люкшинов Н.М., 1972, 1981, 1989, Савин С.А., 1967).

Специфічні умови Мексики 1970 року змусили команди посилити ланку захисту за допомогою активних захисних дій гравців середини поля і нападаючих. В атаці вони ривки забирали надто багато сил у нападаючих. Ефективнішим виглядав повільний, ритмічний розвиток атаки в центрі поля, контроль за м'ячем, переміщення достатньої кількості атакуючих сил на сторону суперників, підготовка несподіваного удару (Люкшинов Н.М., 1981, 1989).

На чемпіонаті світу у 1974 році атакуючі дії команди ФРН часто починались з середини поля, з проривами по краях з подальшими “прострілами” у штрафний майданчик. Нападаючі звільняли небезпечні зони для підключення в атаку крайніх захисників. Гострі відкривання, гра “в стінку” Мюллера в межах штрафного майданчика, його відволікаючі маневри із звільненням зони для партнерів ставали

вигідні умови захист суперників. Збірна ФРН грала в захисті з чотирма захисниками, використовуючи зонний метод оборони з персональною опікою (Глебов Н., 1974, Симонян В.Т., 1975).

На чемпіонатах світу в Англії, ФРН спеціалісти відмічали, часте застосування різних комбінацій з підключенням крайніх і центральних захисників, зі зміною напрямку атакуючих дій (Бетти Э.Г., 1974; Маслов В.А., 1966, Люкшинов Н.М., 1972, 1980, 1989 та інші).

Мета дослідження: вивчення особливостей модельних характеристик техніко-тактичних дій команд чемпіонів світу 1930 – 2002 років з футболу для визначення тенденцій їх розвитку і розробки на цій основі методичних рекомендацій для навчально-тренувального процесу.

Організація дослідження. Дослідження проводилися з використанням обладнання, відеоапаратури кафедри теорії і методики футболу Львівського державного інституту фізичної культури, відеозаписів фінальних матчів чемпіонатів світу з футболу наданих Федерацією футболу України. Проаналізовано тактичні дії команд, техніко-тактичні дії (атаки, удари у ворота, кутові, штрафні, передачі та кількість браку у передачах) у фінальних матчах чемпіонатів світу з футболу 1978 – 2002 років.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз відеоматеріалів фінальних ігор 11-го – 17-го чемпіонатів світу виявив наступні показники змагальних техніко-тактичних дій (ТТД) команд чемпіонів світу (табл. 1).

Таблиця 1

Показники техніко-тактичної діяльності команд у фінальних матчах чемпіонів світу з футболу 1978 – 2002 рр.

ТТД	Збірні команди чемпіони світу, рік і місце проведення						
	Аргентина	Італія	Аргентина	ФРН	Бразилія	Франція	Бразилія
	Аргентина, 78	Іспанія, 82	Мексика, 86	Італія, 90	США, 94	Франція, 98	Японія та Корея, 02
Рахунок	3:1	3:1	3:2	1:0	0:0	3:0	2:0
Голи	20	21	23	28	37	21	26
Голи у ворота	6	11	11	14	16	14	13
Помилки	5	7	6	2	9	5	8
Голи	5	4	6	2	9	3	4
Голи	8	5	6	8	11	18	7
Голи в грі	339	392	420	432	558	360	282
Голи %	22,1	15,3	15	14,8	14,5	23,9	28,4
Голи	176	207	197	224	292	160	156
Голи %	10,2	9,7	8,6	8,9	8,6	11,9	17,3
Голи	127	117	140	146	181	115	76
Голи %	13,4	12,8	15	13,7	14,4	13,9	30,3
Голи	36	68	83	62	85	85	50
Голи %	44,4	36,8	30,1	38,7	35,3	60,0	60,0

На 11-му чемпіонаті світу з футболу в Аргентині зони дії аргентинських футболістів були максимально розширені. У захисті проглядалось поєднання систем зони та персонального захисту з участю усіх гравців команди. Атакуючі дії аргентинці починали у високому темпі, із одночасним підключенням 3 – 5 гравців, швидкий перехід від оборони до атаки здійснювався за допомогою середніх та довгих передач [7].

Для команди Італії на чемпіонаті світу 1982 були притаманні справжній універсалізм, миттєвий перехід від захисних дій до атакуючих. Прекрасним прикладом для наслідування мають бути групові, швидкі контратаки збірної Італії. Саме на "Мондіалі – 82" ефективно застосовувались флангові проходи крайніх захисників із подальшими передачами у штрафний майданчик [3, 8]. У фінальній грі проти команди ФРН збірна Італії (1982 року) провела 21 атаку, в яких виконала ударів у площину воріт (один з кращих показників), три з яких завершилися голами.

На чемпіонаті світу 1986 року, починаючи з матчу проти англійців збірна Аргентини використовувала тактичну схему 1-3-5-2. Сітка з п'яти гравців в середній лінії стала своєрідним трампліном між захистом і нападом. У фінальній грі аргентинці подали найбільше кутових – 6; зробили багато довгих передач (83), припустившись при цьому найменше браку – 30,1%, та найменше браку у коротких передачах (8,6%) серед аналогічних показників семи чемпіонів світу 1978 – 2002 року. Чемпіон "Мондіалю-86" підтвердив тенденцію участі захисників в атаці воріт суперників.

Серед всіх фіналістів 1978 – 2002 років, найбільше атак (28) здійснили чемпіони збірної ФРН у 1990 році в Італії у грі з Аргентиною. У цій грі німецької збірної у 1990 році зафіксовані й інші найкращі показники техніко-тактичних дій (удари по воротах – 14, передачі м'яча – 432, при найменшому браці – 14,8%, короткі передачі – 224, при браці 8,9%; середні передачі – 146). Збірна ФРН надзвичайно швидко будувала кілька захисних "редутів" у яких брали участь всі гравці. В атакуючих діях також було кілька "хвиль" за участі гравців оборони.

На чемпіонаті світу в США у 1994 році основний час завершився з рахунком 0:0. За 120 хвилин бразильці провели 37 атак, виконали 558 передач, припустившись при їх виконанні найменше браку – лише 14,5%. Найменше браку було і при виконанні коротких (8,6%) та довгих передач (35,6%). Вони також 16 разів пробивали по воротах, виконали 14 штрафних і 9 кутових ударів. Максимально насичуючи середину поля гравцями-універсалами найвищого гатунку, збірна Бразилії застосовувала несподівані, нестандартні тактичні ходи в атаках за участі захисників.

У фінальній грі господар "Мондіалю – 98" – французька збірна – у блискучій манері переграла чотириразових чемпіонів світових першостей – збірну Бразилії з рахунком 3 : 0. У цій грі футболісти французької збірної виконали найбільше штрафних ударів (18) і довгих передач (85), але при найбільшому браці – 60%, та невеликій кількості коротких передач – 160. Невелику кількість передач збірної Франції (360) можна пояснити тим, що французи розпочинали атаку від власних воріт, вибиваючи м'яч далеко в поле. Хоч передачі Бартеза у більшості були неточними, бразильцям було важко перейти середню лінію через великі скупчення гравців на їх половині. Внаслідок цього жовто-зелені не зуміли організувати жодної швидкої контратаки. Гравці збірної Франції провели 21 атаку, чотири рази виходили один на один з воротарем збірної Бразилії.

На останньому чемпіонаті світу в Японії та Кореї збірна Бразилії перемогла збірну ФРН 2:0, скориставшись контратаками та помилками німецьких футболістів у захисті (табл. 2). Бразильці продемонстрували надійність захисту і швидкість та мобільність атак. Тактична схема 1+5+2+3 свідчить про насиченість захисту, з необхідністю швидкого переведення гри в авангард нападу. У захисті грало три центральні захисники (Едмілсон, Лусіу, и Роке Жуніор) і два крайніх захисники-

захисники-нападаючі – Карлсон і Кафу. Зв'язок гри захисту і нападу здійснювався через двох центральних опорних півзахисників – Жілберто Сілву і Клеберсона. У нападі діяли зіркові форварди – Рівалдо, Рональдінью і Роналдо.

Таблиця 2

Показники ТТД збірних команд Бразилії та Німеччини у фінальному матчі чемпіонату світу з футболу у 2002 році

ТТД	Показники ТТД команд	
	Бразилії	Німеччини
Голи	2	0
Голи	26	42
Голи в ворота	13	17
Голи в ворота	8	9
Голи	4	12
Голи	7	12
Голи в'їжд	282	413
Голи	28,4	29,3
Голи	156	194
Голи	17,3	15,5
Голи	76	133
Голи	30,3	29,3
Голи	50	86
Голи	60,0	61,6

Бразильці у цій грі продемонстрували низку найнижчих показників серед команд чемпіонатів 1978 – 2002 років: найменше передач – 282 (26,9% браку); найменша кількість середніх передач – 76 (30,3% браку); досить мала кількість довгих передач – 50 (60% браку).

Високий відсоток неточних передач у виконанні бразильців пояснюється, на нашу думку, кількома факторами: умисним наданням територіальної переваги і перевагою у повільних атаках супернику; грою з насиченим захистом (5 захисників) з частим використанням 2-х півзахисників опорного плану при 3-х нападаючих; постійним тиском футболістів збірної Німеччини на всіх ділянках поля; виконанням техніко-тактичних дій на швидкості; стратегією пріоритету безпеки власних воріт.

Висновки

Сучасні техніко-тактичні моделі гри команд чемпіонів світу характеризуються: перевагою контратакою; насиченістю захисту в середині поля; участю у захисті і атаці гравців усіх ланок команди; універсалізацією техніко-тактичних дій кожного гравця; високою технічною та фізичною підготовленістю гравців; вмінням гравців швидко угоджувати складні рухові дії в часі та просторі в умовах жорсткої боротьби з суперником; надійністю виконання технічних прийомів, малою кількістю неточних передач.

Аналіз матчів останніх чемпіонатів світу 1998 та 2002 років у грі команд показав, що виведено малу загальну кількість передач, зокрема коротких, велику кількість браку у передачах, особливо довгих. Атаки від власних воріт французькі і бразильські футболісти розпочинали вибиваючи м'яч далеко в поле.

Література

1. Аркадьев Б.А. Тактика футбольной игры. – М.: Физкультура и спорт, 1990. – 136 с.
2. Бэтти Э.Г. Современная тактика футбола. – М.: Физкультура и спорт, 1974. – 200 с.
3. Бесков К.И., Морозов Ю.И. Анализ технико-тактической деятельности футболистов на XII чемпионате мира. – М.: Физкультура и спорт, 1986. – 89 с.
4. Глебов Н. Уроки чемпионата. Футбол. – Спортивные игры, 1974, №9. – 42 с.
5. Дулібський А.В. Моделювання тактичних дій у процесі підготовки юнацьких команд з футболу. – К.: Науково-методичний комітет Федерації футболу України. – 2001. – 130 с.
6. Зеленцов А.М., Лобановский В.В. Моделирование тренировки в футболе. – К.: Альтерпресс, 1998. – 136 с.
7. Итоги XI чемпионата мира по футболу. – Методические рекомендации. Управление футбола 1978. – 98 с.
8. Итоги XII чемпионата мира по футболу. – Методические рекомендации. Управление футбола, ВНИИФК, 1982. – 102 с.
9. Качалин Г.Д. Тактика футбола. – М.: Физкультура и спорт, 1986. – 128 с.
10. Лисенчук Г.А., Лоос В.Г., Догадайло В.Г. Тактика футбола. – К.: РНМБ Минмолспорта Украины, 1991. – 36 с.
11. Лобановский В.В., Зеленцов А.М., Ткачук В.Г., Кондратьев А.И. Тактика и стратегия в футболе. – К.: Здоровье, 1986. – 136 с.
12. Люкшинов Н.М. Об универсализации и специализации в современном футболе. Спец. издание для тренеров команд мастеров, М. Спорткомитет СССР, 1972. – 12 с.
13. Люкшинов Н.М. Состояние и тенденции развития современного футбола // Футбол: Ежегодник. – М.: Физкультура и спорт, 1981. – С. 20-24.
14. Люкшинов Н.М. Формирование модельных характеристик соревновательной деятельности футболистов на основе анализа чемпионатов мира и первенства СССР. – Л.: ГДОНФК, 1989. – 22 с.
15. Маслов В.А. Сначала футбол – схема потом. – “Футбол”, 1966, № 47. – С. 10-12.
16. Савин С.А. Футбол. – М.: Физкультура и спорт, 1967. – 226 с.
17. Симонян Н.П. Итоги X чемпионата мира по футболу. Методическое письмо. – М.: 1975. – 173 с.
18. Соломонко В.В., Лисенчук Г.А., Соломонко О.В. Футбол. Підручник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту. – К.: “Олімпійська література”, 1997. – 228 с.

МОДЕЛЬНІ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ
ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМАНД ЧЕМПІОНІВ СВІТУ
З ФУТБОЛУ 1930 – 2002 РОКІВ

Микола ГАРАС, Йосип ФАЛЕС, Ігор ЧОРНОБАЙ

Львівський державний інститут фізичної культури

Анотація. Проаналізовані техніко-тактичні показники, тактичні схеми у змагальній діяльності команд чемпіонів світу з футболу.

Ключові слова: техніко-тактичні показники, тактичні схеми, захист, напад.

МОДЕЛЬНЫЕ ТЕХНИКО-ТАКТИЧЕСКИЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ
СОРЕВНОВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КОМАНД ЧЕМПИОНОВ
МИРА ПО ФУТБОЛУ 1930 – 2002 ГОДОВ

Николай ГАРАС, Йосиф ФАЛЕС, Игорь ЧОРНОБАЙ

Львовский государственный институт физической культуры

Анотация. Проанализированы технико-тактические показатели, тактические схемы соревновательной деятельности команд чемпионов мира по футболу.

Ключевые слова: технико-тактические показатели, тактические схемы, защита, напад.

MODELLING TECHNICAL AND TACTICAL CHARACTERISTICS OF
COMPETITIVE ACTIVITY OF COMMANDS OF WORLD CHAMPIONS
ON FOOTBALL OF 1930 – 2002 YEARS

Mykola HARAS, Josif FALES, Igor CHORNOBAY

Lviv State Institute of Physical Culture

Abstract. Technical and tactical metrics, tactical schemes in competitive activity of commands of world champions on football are parsed.

Key words: technical and tactical metrics, tactical schemes, protection, an attack.
